

ПИТАННЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

УДК616.31-082.001.36

К. М. Косенко, д. мед. н., В. С. Іванов к. мед. н.

ДУ «Інститут стоматології АМН України»

**АНАЛІЗ РОБОТИ ПРОБЛЕМНОЇ
КОМІСІЇ „СТОМАТОЛОГІЯ”
МОЗ І АМН УКРАЇНИ ЗА 2009 РІК***К. Н. Косенко, В. С. Іванов*

ГУ «Інститут стоматології АМН України»

**АНАЛИЗ РОБОТЫ ПРОБЛЕМНОЙ
КОМИССИИ „СТОМАТОЛОГИЯ”
МЗ И АМН УКРАИНЫ ЗА 2009 ГОД***K. N. Kosenko, V. S. Ivanov*The SE "The Institute of Dentistry of the AMS
of Ukraine"**THE ANALYSIS OF THE WORK
OF THE PROBLEM COMMISSION
“DENTISTRY” IN UKRAINE DURING
THE YEAR OF 2009**

Згідно плану МОЗ та АМН України № 173/31 від 05.05.2001 р. "Про удосконалення організації та управління медичною наукою" у 2009 році продовжувала працювати Проблемна комісія (ПК) "Стоматологія" України, головою якої є член-кореспондент АМН України, професор Косенко К.М.

Звіт за 2009 рік містить аналіз розподілу тем дисертацій за належністю до різних напрямків стоматологічної науки та їх проблематикою, кількості надісланих запланованих дисертацій, методичних рекомендацій, інформаційних листів, нововведень, науково-дослідних робіт з метою планування з різних регіонів України та постанов у ході проведених засідань.

За минулий рік відбулося 4 засідання ПК "Стоматологія" України (№№ 29, 30, 31, 32). За цей час надійшли на розгляд 109 робіт, серед яких 97 кандидатських, та 12 докторських дисертаційних робіт. Крім цього були розглянуті 10 НДР, 5 методичних рекомендацій, 28 інформаційних листа та нововведень. На першому засіданні 2009 року були проведені підсумки роботи ПК "Стоматологія" України за 2008 рік.

Відношення докторських до кандидатських дисертацій встановлює приблизно 1:8,08. Аналіз даних таблиці показує, що найбільше кандидатських дисертацій (к/д) заплановано МОЗУ ВДНЗУ «УМСА» (Міністерство охорони здоров'я Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава) та МОЗУ ВДНЗУ ІФНМУ (Міністерство охорони здоров'я Вищий державний навчальний заклад України Івано-Франківський національний медичний університет) – по 16. По 9 робіт поступило з НМУ (Національний медичний університет імені О.О. Богомольця), ХНМУ (Харківський національний медичний університет) та ОДМУ (Одеський державний медичний університет). 7 робіт надійшло з ЛНМУ (Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького), 6 з КДМУ (Кримський державний медичний університет імені С.І. Георгієвського), 5 з НМАПО (Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л.Шупика), 4 з ТДМУ (Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського), 3 з ДонНМУ (Донецького національного медичного університету імені М. Горького) та по 2 з ДДМА (Дніпропетровська державна медична академія), ХМАПО (Харківська медична академія післядипломної освіти), ВНМУ (Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова), ДУ «ІСАМ-НУ» (Державна установа «Інститут стоматології АМН України» м. Одеса), МІ УАНМ (Медичний інститут Української асоціації народної медицини) та МОіНУ ВДНЗУ УжНУ (Міністерство освіти і науки України Вищий державний навчальний заклад України «Ужгородський національний університет»).

Дванадцять докторських дисертаційних робіт у 2009 році були представлені до розгляду 8 медичними закладами різних регіонів нашої Держави (по 2 – НМУ, ОДМУ, НМАПО, ЛНМУ, по 1 – «УМСА», ІФНМУ, ДонНМУ, МІ УАНМ». П'ять робіт рекомендовано до виконання, шістьом дисертантам рекомендовано тему до виконання з корекцією назви та з урахуванням зауважень рецензентів та членів ПК «Стоматологія» України, а одну тему не рекомендовано до виконання у зв'язку з тим, що робота не відповідає паспорту спеціальності 14.01.22. – стоматологія (це Каліновський Д.К. м. Донецьк).

Перелік розглянутих робіт по стоматології, які надійшли у 2009 році на ПК "Стоматологія" України від різних наукових закладів України

Назва наукових закладів	Д/д	К/д	НДР	МР	Н/в / І/л
МОЗУ ВДНЗУ УМСА (Полтава)	1	16	1	-	3/4
ДДМА (Дніпропетровськ)	-	2	-	-	1/-
НМУ (Київ)	2	9	-	-	-/1
ХНМУ (Харків)	-	9	-	-	-
ІФНМУ (Івано-Франківськ)	1	16	1	-	-/5
ХМАПО (Харків)	-	2	-	1	-
ДонНМУ (Донецьк)	1	3	3	-	-/2
ОДМУ (Одеса)	2	9	(1*)	(2**)	-
НМАПО (Київ)	2	5	4	-	-/5
ВНМУ (Вінниця)	-	2	-	-	-
МІ УАНМ (Київ)	1	2	-	-	-
ЛНМУ (Львів)	2	7	-	-	4/-
ІЕ та М (Київ)	-	1	-	-	-
КДМУ (Сімферополь)	-	6	-	-	-/1
ТДМУ (Тернопіль)	-	4	-	-	-
ДУ «ІСАМНУ» (Одеса)	-	2	1(1*)	3(2**)	1/1
ЗМАПО (Запоріжжя)	-	-	-	1	-
УжНУ (Ужгород)	-	2	-	-	-
Усього	12	97	10	5	9/19

Примітка : *-1 науково-дослідна/робота була подана спільно.ОДМУ.та.ДУ «ІСАМНУ»

** -2.методичні рекомендації були подані спільно.ОДМУ.та.ДУ «ІСАМНУ».

Кількість планів кандидатських робіт склала – 97, це в 4 рази більше у порівнянні з минулим роком. Більшість робіт (42,27 %) було рекомендовано до виконання, а це 41 пошукувач. 33 пошукувачам було рекомендовано виконання з корекцією назви роботи (це 34,02 %). В 12,37 % (12 к/д) було рекомендовано виконувати дисертації з урахуванням зауважень рецензентів та членів ПК “Стоматологія” України та плюс з корекцією назви. 11 робіт (Слюсаренко Н.Я., Аваков В.В. (двічі), Задорожна І.В. (м. Івано-Франківськ), Меншикова Н.С. (м. Одеса), Шендрик Л.М. (м. Донецьк), Мартиненко І.М. (двічі) (м. Полтава), Ісаєва Н.С. (м. Київ), Смоляк О.О., Бандрівський Ю.Л. (м. Тернопіль)) не були рекомендовані до виконання (це 11,34 %). Сім з яких були розглянуті повторно на наступних засіданнях, з послідуною рекомендацією до виконання, після внесення рекомендованих змін у свої роботи. Дві роботи (Шендрик Л.М. та Ісаєва Н.С.) не розглядались у зв’язку з відсутністю на засіданні самих пошукувачів. Ще дві роботи будуть розглядатися повторно наступного року, після внесення рекомендованих змін. У 2009 році було розглянуто шість робіт, поданих іноземцями без їх присутності (рішення ПК «Стоматологія» України протокол № 7 від 28.02.2003 р.), чотири з яких були рекомендовані до виконання (по одній роботі з міста Харкова, Одеси, Києва, Полтави). Дві роботи були рекомендовані до виконання з корекцією назви (дві з м. Києва).

Кількість планів докторських та кандидатських дисертаційних робіт, які представлені на розгляд ПК "Стоматологія" України в 2009 році, без урахування повторно розглянутих склала 99, з них:

- терапевтична стоматологія – 16 (з них 1 д/д);
- хірургічна стоматологія – 16 (з них 1 д/д);
- ортопедична стоматологія – 22(з них 5 д/д);
- ортодонція – 8 (з них 1 д/д);
- стоматологія дитячого віку – 17 (з них 2 д/д);
- пародонтологія–14;
- імплантологія – 6 (з них 2 д/д)

Аналіз тематики розглянутих у 2009 році кандидатських та докторських дисертаційних робіт показує, що кількість робіт за всіма стоматологічними напрямками збільшилась з попереднім роком. 22 роботи присвячені питанням ортопедичної стоматології, 17- дитячої стоматології. По 16 – питанням терапевтичної і хірургічної стоматології, 14 робіт присвячено питанням пародонтології, 8- ортодонції, 6- імплантології.

Дані, зібрані по тематиці затверджених робіт з окремих напрямків стоматологічної науки мають такий вигляд:

- терапевтична стоматологія – 16 (16,16 %):
 - 1) питання стоматологічного здоров'я у хворих з соматичною патологією – 2 (12,5 %);
 - 2) питання системної гіпоплазії – 1 (6,25 %);
 - 3) питання реставрації – 4 (25,0 %);
 - 4) питання лікування періодонтитів – 2 (12,5 %);
 - 5) питання ендодонції – 3 (18,75 %);

- 6) питання гіперчутливості зубів – 1 (6,25%);
- 7) питання захворюваності слизової оболонки порожнини рота – 3 (18,75 %).
- хірургічна стоматологія – 16 (16,16 %):
 - 1) питання запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки – 3 (18,75 %);
 - 2) питання пухлин щелепно-лицевої ділянки – 2 (12,5 %);
 - 3) питання неповного вивиху нижньої щелепи – 1 (6,25 %);
 - 4) питання переломів нижньої щелепи та лицевого скелету – 4 (25,0 %);
 - 5) питання гострого одонтогенного гаймориту – 2 (12,5 %);
 - 6) питання хірургічного лікування незрощень верхньої губи та піднебіння – 1 (6,25 %);
 - 7) питання хірургічного лікування захворювань тканини пародонту – 1 (6,25 %);
 - 8) питання реконструкції альвеолярного відростка – 2 (12,5 %).
 - ортопедична стоматологія – 22 (22,22 %):
 - 1) питання протезування незнімними конструкціями – 3 (13,64 %);
 - 2) питання протезування повними знімними конструкціями – 8 (36,36 %);
 - 3) питання протезування при захворюваннях пародонту – 5 (22,73%);
 - 4) питання непереносимості стоматологічних матеріалів – 2 (9,09 %);
 - 5) питання відбиткових матеріалів – 2 (9,09 %);
 - 6) питання якості ортопедичної допомоги – 1 (4,55 %);
 - 7) питання виготовлення вкладок – 1 (4,54 %).
 - ортодонція – 8 (8,08%):
 - 1) питання скупченості зубів – 2 (25,0%);
 - 2) питання ретрузії зубів верхньої щелепи – 1 (12,5 %);
 - 3) питання комплексного лікування зубощелепних аномалій – 2 (25,0 %);
 - 4) питання гігієни порожнини рота при лікуванні аномалій прикусу – 1 (12,5 %);
 - 5) питання особливості прикусу з вкороченою вуздечкою язика – 1 (12,5 %);
 - 6) питання лікування аномалій положення окремих зубів – 1 (12,5%).
 - стоматологія дитячого віку – 17 (17,17 %):
 - 1) питання профілактики карієсу зубів у дітей – 9 (52,94 %);
 - 2) питання захворюваності тканин пародонту у дітей – 1 (5,88 %);
 - 3) питання розповсюдженості основних стоматологічних захворювань – 2 (11,76 %);

- 4) питання некаріозних уражень зубів – 1 (5,88 %);
- 5) питання пломбувальних матеріалів у дитячій практиці – 2 (11,76 %);
- 6) питання профілактики ускладнень місцевої анестезії у дитячій практиці – 1 (5,88%);
- 7) питання відбілювання зубів – 1 (5,9%).
- пародонтологія – 14 (14,14 %):
 - 1) питання лікування захворювань пародонту – 13(92,86 %);
 - 2) питання лікування хронічного катарального гінгівіту – 1(7,14 %).
 - імплантологія – 6 (6,06%):
 - 1) питання субпериостальних імплантатів – 1 (16,67 %);
 - 2) питання дентальної імплантації у реабілітації стоматологічних хворих з дефектами зубних рядів – 5 (83,33%).

Терапевтична стоматологія. Більшість робіт із терапевтичної стоматології присвячені питанням реставрації, ендодонтії та захворюванням слизової оболонки порожнини рота – більш 50,0 %.

Хірургічна стоматологія. Актуальні питання стосовно гнійно-запальних захворювань, травматичних пошкоджень, дефектів, переломів, гострих одонтогенних гайморитів та пухлин, знайшли відображення в більшості плануючихся робіт (25,0 %, 18,75 % та по 12,5 % відповідно). За ними в однаковому відсотку йдуть роботи, присвячені питанням хірургічного лікування вивиху нижньої щелепи, захворювань пародонту, незрощень верхньої губи та піднебіння (по 6,25 %).

Ортопедична стоматологія. Найбільше робіт надіслано на розгляд ПК з питань знімних зубних протезів та протезування при захворюваннях пародонту – 8 (36,36 %) та 5 (22,73 %) відповідно, в 13,64 % - з питань протезування незнімними конструкціями. Інші роботи (по 9,09 % та 4,55 %) присвячені непереносимості стоматологічних матеріалів, відбиткових матеріалів, якості ортопедичної допомоги та виготовлення вкладок.

Ортодонція. Найбільше робіт – по 2 (25,0 %) присвячені проблемам комплексного ортодонтичного лікування дітей зі скупченістю зубів. Інші роботи в однаковій кількості (по 12,5 %) присвячені питанням аномалій положення окремих зубів, ретрузії зубів верхньої щелепи, особливості прикусу з вкороченою вуздечкою язика та гігієни порожнини рота при лікуванні аномалій прикусу.

Стоматологія дитячого віку. Надіслані з цього напрямку роботи присвячені у 52,94 % профілактиці карієсу зубів у дітей. По 11,76 % та 5,88 % склали роботи з питань пломбувальних матеріалів, некаріозних уражень твердих тканин

зубів, розповсюдженості основних стоматологічних захворювань у дітей та відбілювання зубів, профілактики ускладнень місцевої анестезії в дитячій практиці.

Пародонтологія. Більшість робіт присвячена питанням лікування та профілактики захворювань пародонта (92,86 %) та лікуванню хронічного катарального гінгівіту (7,14 %).

Імплантологія. Більшість дисертаційних робіт присвячено питанням дентальних імплантацій у реабілітації стоматологічних хворих з дефектами зубних рядів (83,33 %).

За звітний період було розглянуто 10 науково-дослідних робіт (фрагменти, або проміжні звіти) та 28 інформаційних листа і нововведення. Двічі розглядали матеріали інформаційного листа авторів Донецького національного медичного університету імені М. Горького (Кльомін В.А., Іщенко П.В., Голік О.О.). Усі рази вони отримали негативні рецензії рецензентів та погляд членів ПК «Стоматологія» України. Цій інформаційний лист не рекомендовано до видання у цьому році.

Матеріали одної науково-дослідної роботи, двох методичних рекомендацій були підготовлені й надані одразу від двох медичних закладів Одеського державного медичного університету та Державної установи «Інститут стоматології АМН України».

Протоколом № 32 від 22.12.09р. було ухвалено:

1) Підготувати Приказ Міністерства охорони здоров'я України та Академії медичних наук України по стандартизації методів обстеження стоматологічної захворюваності, відповідно до вимог Всесірної організації охорони здоров'я на зразок школи-стоматологів по обстеженню твердих тканин зубів та тканин пародонту, а також

відкалібровки тих, хто буде проводити такі обстеження;

2) На одній з конференцій, присвяченій стоматологічним питанням уніфікувати стоматологічну термінологію: а) поняття гомеостаз порожнини рота або органів,

а) поняття адаптація та адаптаційно-трофічні реакції,

в) поняття вторинна адентія.

3) Звернути увагу ректорам, науковим керівникам, науковим консультантам на рівень відповідності підготовки кадрів до вимог ВАК України. Особливо ця проблема є актуальною у знов створених слідуючих наукових закладах: МОЗ України Вищий державний навчальний заклад України Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського, МОЗ України Вищий державний навчальний заклад України Івано-Франківський національний медичний університет, МОІН України Вищий державний навчальний заклад України «Ужгородський національний університет», МОЗ України Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова, МОЗ України Буковинський державний медичний університет.

Список літератури

1. **Наказ МОЗ України та Академії медичних наук України № 173/31 від 05.05.2001 року** «Про удосконалення організації та управління медичною наукою».

2. **Додаток** про «Положення про проблемну комісію».

3. **Звіт про** роботу Проблемної комісії «Стоматологія» України за 2009 рік.

4. **Звіт про** роботу Проблемної комісії «Стоматологія» України за 2008 рік.

Надійшла 16.01.10.

РІШЕННЯ

Проблемної комісії "Стоматологія" України з протоколу засідання № 32 від 22.12.2009 року

Звернути увагу Університетським науковим комісіям, проблемним комісіям, науковим керівникам, науковим консультантам деяких медичних закладів України на підготовку наукових кадрів згідно до вимог ВАК України. Для нещодавно знов створених стоматологічних факультетів медичних наукових закладів: МОЗ України Державний вищий навчальний заклад України „Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського”, МОІН України Вищий державний навчальний заклад України „Ужгородський національний університет”, МОЗ України Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова, МОЗ України Буковинський державний медичний університет, де за маленьким терміном часу, ще несформовані наукові школи, доцільно було би укладання наукових договорів між ними та провідними науковими стоматологічними закладами України, де би вирішувались питання наукових консультацій по плануванню дисертаційних робіт, науково-дослідних робіт, доцільності проведення тих чи інших наукових досліджень.